

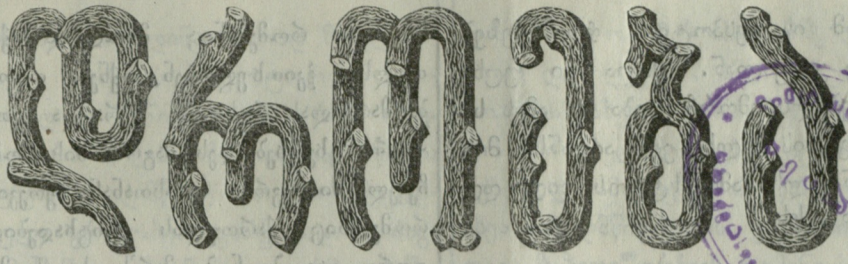
რედაქცია

სიმონსონოვის ქუჩაზედ, ნაზაროვის სახლში, პირველ კლასიკურ გიმნაზიის უკან.

ხელის-მაწერა, მიიღება თბილისში «დროების» რედაქციაში, ქუთაისში, ჭილაძეების წიგნის მაღაზიაში. გარეშე მკვლევართათვის ადრესი: В. Тифлиси, 1. Э. редакция «Дროбы»

«დროების» ღირსი

მთელის წლისა . . . 9 მან. სამის თვისა . . . 3 მან. ექვსის თვისა . . . 5 მან. ერთის თვისა . . . 1 მან.

გამოღის ქოველ დღე ორშაბათს ვარდა.

შანი განცხადებისა

სერიოზულად რვა კაპ. განცხადება მიიღება ქართული რესულს და სხვა ენებზედ. თუ საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გასწორებს და შეაჯამებს დასაბეჭდად გამოგზავნილ წერილებს. დაუბეჭდველ წერილებს რედაქცია ვერ დაუბუნებს ავტორს.

ცალკე ნომერი «დროებისა» ღირს 5 კაპუიკი

ანწრენის თეატრი. კვირას, 9-ს ოქტომბერს წარმოადგენილი იქნება

არსენა

ღრამა 3 მოქმ. ა. მოჩუბარძისა. II დატრიბლდა ჯანა. ვოდველილი 1 მოქმ. ა. შიფიანისა. დასაწყისი 8 საათზედ.

მისი იპსერატორების დიდებულების სასახლის დამგრევის თეადი იახონ დომიტრის-დე მუშანოვის ქვირივი კენი ანა ივანეს ასული, მისი ქალები და სიძე თეადი ნიკოლოზ პავლეს-დე შრუსოვი უმორჩილესად სთხოვენ ნათესავთა და ნაცნობთა განსვენებულის თეადის იახონ დომიტრის-დე მუშანოვისას მოძიდანდენ მის სახლში კვირას, 9-ს ოქტომბერს, ცხედრის მანქის სობორში წასასვენებლად. ცხედარი დასაფლავდება საგვარეულო აკლდამაში, სურფ-სარქისის ეკლესიის გალავანში. (2-1)

სულჯრაგვი

(ჩრდილოეთის სააგენტოსია.) 6 ოქტომბერს. კამბრბურბი. ტაძარი, რომელიც 1 მარტის 1881 წლის კატასტროფის ადგილზე შენდება

«დროების» ქელტონი, 8 ოქტომბ.

ციცია*) (მოთხრობა) მურთუზამ ცხენს წყნარად გაუქნია მათრახი და გაჰქუსლა ღარიფლისკენ, სადაც იმედი ჰქონდა მიაღწევდა ხდის ხეობას და იქ კი კლდესა და ტყეებში კარგად დაიმალა. ის მიაქვნიდა ცხენს და ეტყობოდა უკან მომავალს ყაზახებს ვერ შეემჩნიათ, რადგან არ გამოჰქიდებოდნენ და ისევ თავიანთ «ჩიბარია»-სა მღეროდნენ. მურთუზამ მიღწია ვიწრო გასაყლის ბოლოს და რამდენიმე ნაბიჯის შემდეგ სამშვიდობოს გავიდა, მაგრამ ერთბაშად მოესმა ჩიხიანი ხმა: — მინ მოღის? მურთუზამ აღვირი მოსწია ცხენს რომელიც მსწრაფლად შესდგა და უკან მიაწყდა თითქოს საშიში მდგომარეობა იმანაც იგრძნო. — მინ მოღის?— გაიმეორა იმავე ხმამ და ცოტა სიხუმის შემდეგ გავარდა თოფი, რომლის ხმაურობაზე-

და რომლის საძირკველიც გუშინ ჩაყარეს, იქმნება რესულს XXII საუკუნის სტილზე აშენებული, ემპსი გუმბათი ექნება და ერთი ამ გუმბათთაგანი სწორედ იმ ადგილას იქმნება, სადაც დაეცა განსვენებული ხელმწიფე; კატასტროფის ადგილი მოჰყვება ტაძარში დასავლეთისკენ და ჩარდანის ქვეშ, რომელიც დამყარებული იქნება ოთხს პორტირისან სვეტზე, და აწყობენ იმ ქვებს და მიწას, რომელითაც მეფის—მოწამის სისხლი აცნიათ.

უწმინდესმა მმართველობითმა სენატმა დაადგინა; გაუადვილოს სასულიერო წოდებას და ქველმომკმედთა საზოგადოებათ სადმერთო წერილის წიგნების და სხვა სინოდის გამოცემათა იათად მოჰვება ხალხში გასავრცელებლად.

ლონდონი. თეირანიდგან იუწყებიან, რომ ეიუბ-ხანისთვის ნება მიუციათ სპარსეთიდან წასვლისა და ბუნარაში მისვლისა.

პარიში. ჭინანსთა მინისტრმა გამოუცხადა ბიუჯეტის კომისიას, რომ ის 45 მილიონის დეკიციტი, რომელსაც 1884 წელში მოელოდენ, სხვა-და-სხვა უწყებათა, მათ რიცხვში სამხედრო უწყებისასაც, ხარჯებს შეამკირებენ და იქილგან შეავსებენ.

დაც სხვა ყაზახებიც გაშიშვლებულის თოფებით მოცუოდნენ. მურთუზამ, რომელსაც ტყვია დასცდნოდა, ცხენი გაიტრიალა, მაგრამ ჩქარა ისევ შეყვნება მოუწდა, რადგან მომავალი ყაზახები დაინახა. იმათაც თოფის ხმაზედ სიმღერისთვის თავი დაენებებინათ და იქითკენ მოაქნებდნენ ცხენებს, სადაც თოფის ხმა გაეგონათ. ჩიხენი დარწმუნდა, რომ ორივე გზა შეეკრათ, ორ კლდეს შუა ხათანგში მოამწყდულსავეთ დარჩა და თავგანწირულის ბრძოლის მეტი აღარა გაეწყობოდა-რა. შეჩვეული მუდამ განსაცდელს და გაჭირვებას, ის მაინც არ დაიფანტა, თუმცა მისი მდგომარეობა საკმაოდ საშიში იყო. იმან შეამჩნია რამდენიმე ლოდი, რომელიც ზევით მთიდან ჩამოცვივებულიყვნენ და გზის ნაპირს ეყარნენ. საჩქაროდ ამ ქვებისკენ გაიბრუნა ცხენი და მოეფარა. ცხენი და კაცი ისე გაიხანენ, ისე ამოეკვრნენ ქვებს, რომ კაცის თვალი დღეც ძნელად შეამჩნევდა, არამოთუ იმისთანა ბნელს ღამეს, როდენ-

თბილისი, 7 ოქტომბერს. საფრანგეთის იმოდენა ღვაწლი მიუძღვის კაცობრიობის წინაშე, რომ ყველა მისი შეცდომა, წაბორძიკება გულში ეკლად ესობა ქვეყნიერებისათვის გულ-შემატყვიარს პირს, და რომ ამ უკანასკნელ ხანს ამ მშვენიერს ქვეყანას და ბუნებისაგან ნიჭიერებით დასაჩუქრებულს ხალხს შესაფერნი მმართველნი ვერა მართვენ, ესეც ყველასათვის ცხადია. ბანა თუ ერთი და ორი შეცდომა მოუვიდა საფრანგეთის მთავრობას, მთელი მისი მოქმედება გამუდმებული შეცდომა, რომლის გასწორება ვერ შესძლო ვერც უწყალო მხილებამ, ვერც გონიერმა რჩევამ. ჯერ იყო და საფრანგეთმა (ჩვენ ვლადიმეროვით მთავრობაზე და არა ხალხზე) მამის სული დასტოვა და პაპის სულს გამოუდგა, მისი მიწასთან გამასწორებელი მტერი, პრუსია თავისთვის დასტოვა და ომი ტრანკისს გაუშარათა. ბისმარკმა იგრძნო, რომ საფრანგეთს შორს-მჭვრეტელობამ უმტყუნა და ისედაც დაძაბუნებულს ქვეყანას უარესი მეზიდასცა: ავტრია და იტალია მიიზრო და რომ საფრანგეთისათვის მეორე მხრითაც დაუძინებელი მტერი აღმოეჩინა, თავისთან მიიწვია მსპანინის მეფე, ულანის პოლიკოენიკის მუნდრიი უწყალობა და ამ მუნდრიში, რომელიც ჭრანცუზებს მწარი დღეებს მოაგონებს, საფრანგეთზე გაისტუმრა. ამ ამბავს რომ კითხულობთ, თქვენ-

საც გზაც კი აღარა ხჩანს და მხედარი მხოლოდ ცხენის ინსტიკტს ენდობა. შაზახები თავ-პირის მტერევით მოაქნებდნენ, მოეშურებოდნენ თოფის ხმაზედ, «დროს გასატარებელს» ბრძოლას მოელოდნენ. ისინი მიახლოდენ იმ ლოდებს, რომლებს უკანაც მურთუზა იყო მიმალული და თოფს ხელ-გაველებული, შეკმუხნილის სახით მტარეალებს მოელოდა; მაგრამ ყაზახები ამ ადგილს გაუსწორდნენ და ისე გასცდნენ, რომ ლოდებიც ვერ შეამჩნიეს, არამც თუ კაცი და გაქანებულებმა გასწიეს წინისკენ. მურთუზას ჯავრი მოუვიდა იმათ უმეცრებაზედ და დაცინით წამოიძახა—ბედრავებს ინდოურებსავეთ აუღლიათ თავი და მიდიან! მერე ერთბაშად გაურბინა თავში, რომ იმისგან ისე წასვლა, რომ ნიშანი ვისთვისმე არ დაედო, სირცხვილი იქნებოდა და ცხენ-და-ცხენ გაუშვირა თოფი, რომელიც წუთს შემდეგ გავარდა და ყაზახებში არეულობამ ჩიხენი დარწმუნა, რომ ნიშან წაუღლებული არა ბრუნდება.

და უნებურად თვალ-წინ წარმოგიდგებათ კუკლების თამაშის გამმართავი, რომელსაც ხელში ძაფები უჭირავს და, როგორც უნდა, ისე ათამაშებს. მსპანიის მეფე, ეს ღირსება რომ შეიმოსა, პარიში წაბდანდა. ზახეთებში არა სწერია, რა მუნდრიი ეცა ამ დროს, მაგრამ არ გავიკვირდება, რომ ახლად შეძენილი ულანის პოლიკოენიკის მუნდრია სცმოდა. პარიჟის ხალხმა იგი კიქინთა და შტვენით მილოქნება ზოგიერთ პოლიტიკოსებს ეს ამბავი შეუფერებლად მიახნდეთ, სკანდალის მომხდენობავე მებეცი დაუძახონ, მაგრამ ამას კი ვერ იტყვან, რომ ჭრანცუზების მოქმედება წრფელის გრძობის ნაყოფი არ ყოფილიყო. ჭრანცუზებს ვერ კიდევ იმ ულანებისაგან დაკოდლი გული მორჩენილი არა აქვთ, იხრომელთ მუნდრიშიაც აღჭონისი შეიმოსა, ვერ კიდევ თვალ-ცრმელიანნი შესტყერიან მათგან ძალადობით მოგლეჯილს ალზას-ლორენს, რომელიც შიაც ეს პოლიტი დარაჯათა სდგას, და პოლიტიკოსებს კი უნდათ, რომ ჭრანცუზებს ეს ყოველისფერი დავიწყებოდათ და აღჭონისი აღტაცებით მიელოთ. ეს იქნება პოლიტიკოსებსა და დიპლომატებს კი შეეძლოთ, მაგრამ ხალხს ენა იმიტომ როდი აქვს, რომ თავისი გრძობა დამალოს. ბისმარკს ალბად წინდაწინვე ჰქონდა შემოხაზული პლანი პარიში მომხდარი ამბებისა და გაუშართლდა მასუკან მარდად გამოაბრუნა ცხენი, ჩვეულებისა მებრ ვაჭაკურად დასჭყვილა და გაქანდა იმავე მხარეს, საილგანაც მოვიდა. შაზახებმა იგრძნეს თავიანთი შეცდომა, გამოიბრუნეს უკან ცხენებიც და დაედევენ მურთუზას, რომელიც იმათგან კარგა მანძილზე დაშორებულ იყო და უშიშრად მიაქნებდა ქარისკენ ფაფარ-გაშლილ ცხენს. ჩიხენი არა-იშვითად გადაიხრებოდა წინ და, როგორც მიჯნური თავის საყვარელს, ისე ეალერსებოდა ცხენს, ამხნევებდა და ტკბილს სიტყვებს ეუბნებოდა. — მასწი, ჩემო ცხენო, გასწი... ხედავ უკან მოგვდევენ?... გაიქიმე, განზედ გაშალოე უკანა ფეხები, ეგენი როგორ მოგვეწვიან?! ცხენსაც თითქოს ესმოდა პატრონის სიტყვები და ჯურებ-დაცქვეტილ მართლა იჭიმებოდა, განზედ მიჰქონდა უკანა ფეხები, რომ წინებისთვის არ დაეშალა. შევლადერი რიგზედ მიდიოდა, მურთუზას ცხენს ყაზახების ცხენები არამც თუ ვერა ჰკრეფავდენ, არამედ წუ-

*) ის. «დროება» № 196.

კიდევ თვისი განზრახულება. პარიზის ხალხმა მსაზრის მიერ შეურაცყოფა მიიყენა და ამ ორს ხალხს შუაშუქაყოფილება ჩამოვარდა; ეს შეურაცყოფა ბერმანის თაყვანს მიიღო და იმპერატორმა მილჩელმა მისწერა ალფონსს: ეგ შეურაცყოფა მე უფრო შემეხებოდა, ვიდრე შენათ; ასე რომ ბერმანია ამით ცალკე თავის საქმეს იკეთებდა, ცალკე საბაბს იჩენდა საფრანგეთთან შეტაკებისას, თუ საქირობა მოითხოვდა.

ამ ამბავმა სრულიად არიუ-დარია საფრანგეთის მთავრობა. მისმა შორსგამჭრეტელობამ იმდენად ვერ გასჭირა, რომ ესაზრის მიერ პარიზზე არ საფრანგეთზე არ გაეტარებინა პოლიკონიკობის მიღების შემდეგ; მან დაარწმუნა კიდევ იგი, არაფერი უსიამოვნობა არ მოგელოსო და მასუკან, როდესაც თვისი შეცდომილება იგრძნო, ბოდიშებს მიჰყო ხელი და საუკეთესო თვისი წვერიც კი—სამხედრო მინისტრი ტიბოდენი — დაითხოვა, ოღონდ ამით ბერმანისათვის ეამებინა; თუმცა სამხედრო მინისტრს პარიზში მომხდარ სკანდალში არასფერო მონაწილეობა არა ჰქონია, მაგრამ მინც იგი დაითხოვეს სამინისტროდამ, რადგან ტიბოდენთან ომს არ თანაუგრძნობდა და მართა ბერმანისკენ ჰქონდა თვალის და ყური მიქცეული.

როდესაც საფრანგეთის ხალხი თითქმის მთლად ერთიანად მხოლოდ ერთის აზრით არის გამოსჭვალული—ალფონს-ლორენის დაბრუნების სურვილით, მისი მთავრობა მონასავით ელაქუცება ყოვლად-ძლიერს ბისმარკს და მით ამცირებს როგორც თავის თავს, ისე საფრანგეთის ხალხს და მთელს საფრანგეთს.

საფრანგეთს ბევრჯერ ჰხდომია წილად დესპოტების წინ ქედის დრეკა,

თით-წუთზედ უფრო შორდებოდენ და პატრონებს ჯავრითა ჰხოცდენ.

მრთაზად მოისმა გრილი, მურთუხას ცხენი გვერდზედ გადაიქცა და პატრონს, რომელიც ხაფანგში გაბმულს დაემგზავსა, ფეხზედ დააწია. მურთუხამ მეტის ტკივილით დაიკენესა და ამაოდ ცდილობდა ფეხის განთავისუფლებას, რადგანაც ცხენი, რომელმაც რამდენჯერმე გაიბძოლა, უფრო ძალზედ დააწია და ისე უძრავად დარჩა, მთიდგან ჩამოგორებულს ქვას მისთვის ბოლო მოეღო.

შაზახების ცხენების ფეხის-ხმა თან და თან ახლოვდებოდა და მურთუხა ჰგრძნობდა, რომ იმისმა ქამაც დაჰქრა და თავზედ იმედი გადაიწყვიტა.

— მჰ, ლმერთო! რა უხეროდ კვედები! — წყარად და ჯავრიანად წარმოსთქვა იმან და მაშინვე დაუმატა: ერთი, ერთი ვერ გავიმძღვარე წინ!

ის დარწმუნებული იყო, რომ ყაზახები მოვიდოდენ თუ არა, მაშინვე შეუწყალებლად ასჩხედენ და ამითი უნდა გათავებულყოფიყოს მასი არსებობა.

როდესაც კაცი აუცილებლად სიკვდილის მოვლის, იმას ერთს წუთში

მაგრამ ის დესპოტები ჭრანცუხები მინც უოფილან. მსლა იგი უცხო მბძანებელს ემორჩილება და ამას საფრანგეთის ხალხი ვერ აიტანს. მისს ეხლანდელს სამინისტროს დიდი დღე აღარა აქვს.

შინაური ქრონიკა

ამ დღეებში გავასიის სამეურნეო საზოგადოება აზირობს დიდის სხდომის გამართვას, რომელზედაც წარუდგენს სახელმწიფო ქონებათა მინისტრს სურვილს გავასიის მამულის პატრონთა, რომ ჩვენში დაასრულდეს-იქმნას უმაღლესი აგრონომიული სასწავლებელი. ამ თხოვნას, როგორც შევითქვით, ზედ დაურთავს თავად-აზნაურობის თხოვნაც ამავე საგანზედ.

კვირას, 16 ოქტომბერს, განხილვებულს სიბნელის სხდომას აკურთხებს ყოვლად-უსამღვლოესი საქართველოს კეისარსა.

9-ს ოქტომბერს, კვირას, თორმეტ საათზედ დაიწყო წლიური აქტი მერე კლასიკურა გამოსახისა, რომელზედაც დირექტორ იწვევს მასწავლებელს და ხათასავეს.

ქარულიდამა გვეწონს, რომ ცნეს-ღის დროს იქ ოცნათას ფუთზედ მეტი ჭინასული წამხდა და სრული ზარალი ვარაუდით რვა ათასის მხეთისა იქმნება.

გაზეთის «გავასის» შესავალბით გუბერნიის მარშალი იწვევს თავდაზნაურობათ თავის სადგურში კვირას, 9-ს ოქტომბერს, 12 საათზედ თ. გრიგოლ დიმიტრის მის ობიექტის შეგების აგებაზედ მასალაწარმოებელად.

ჩვენ გავაგვირგებს ბ. მარშალისაგან ასე უფურცადღებოდ დატოვება იმ თავდაზ-

გაურბენს წარსულის ცხოვრების სურათები და მურთუხასაც თვალწინ ეხატებოდა ათას-ფეროვანი წარსული ერთმანეთში გადახლართულის სიტკობით და მწუხარებით.

ბოლოს მურთუხამ ძალზედ ამოიოხრა და წყარად წამოიძახა:

— ძმაო, მაპატიე, შენი სისხლიც ვერ ავიღე!*)

ამ სიტყვების გათავება ვერც კი მოასწრო, როდესაც ყაზახების გაქანებული ცხენები ერთბაშად შესდგნენ, რადგანაც გზა ჩამოვარდნილს ქვას და ცხენის ღეშს შეეკრა.

ისინი შესდგნენ, ჩამოვიდნენ ცხენებიდგან და თოფებ-მიშვერილები მივიდნენ ჩიჩენთან, რომელსაც ხანჯალთან ხელი მიეტანა და მეტის განძრევის თავი კი აღარა ჰქონდა.

— ბაჩერდი, არ განძრე, თორემ მანდვე მოგკლავთ!—დაუყვირეს ყაზახებმა და შესდგნენ, რომ ფისით გასართლული მაშხალა აენთოთ.

— აი, —მწარის ღიმილით უპასუხა მურთუხამ, — განძრევის თავი მქონ-

*) მურთუხას თავ-გადასავალს მკითხველს როდისმე ვუამბობთ.

ნაურთა რომედნიც მხოლოდ ქართულსა ჰკითხულობენ. იქნება თითონ ბ. მარშალს რუსული წერა და კითხვას უფრო ესერებოდეს, მაგრამ მის ამომჩვეულებში ბევრნი იმისთანანი ურეკიან, რომელნიც ქართულის განცხადებამდ უფრო გაიკუბდნენ ბ. მარშალისაგან მიწვევის ამბავს.

ამ დღეებში ბათუმში ერთს მებუთკეს რუსებსედ დასძინებია შუადამისას და მიმავლას ლოგომოტივის შუაგაუწყევტია.

რუსეთი

— ბაზ. «რუსეთი პურიერს» შეუტყვიან, რომ 1884 წელს ძივეში შეიკრიბება მცირე-წლოვანთა დამნაშავეთ გამასწორებელ კოლონიებთა წარმომადგენელი და, სხვათა შორის, ამ საზოგადოების წესდებას ყურადღებით და საფუძვლიანად განხილვავენო. ამ წესდების განახლება საზოგადოებას აფიქრებინა იმ გარემოებამ, რომ გამასწორებელ კოლონიებს ჯერ-ჯერობით არაფერი ნაყოფი არ მოუტანია პატარა დამნაშავეთ მოქცევის საქმეში.

— იმავე გაზეთის სიტყვით, შინაურ საქმეთა სამინისტროს გადაუწყვეტია, რომ ამას იქით ტუსადების ტანსაცმელის და ფეხსაცმელის კერვა იჯარით აღარ გაიცეს და შინაურულად მომზადდეს ხოლმე. სამინისტროსგან შეკრებილი ცნობებიდგან სჩანს, რომ ამ გვარი საშულებით მომზადებულს ტანსაცმელში იმის ნახევარიც არ დაინახვება, რაც აქამდინ იხარჯებოდა.

— ბაზ. «მსო» იწერება, რომ ტურგენიევის დასაფლავების მეორე დღეს

დღეს, მე გიჩვენებდით და ეხლა დღე თქვენია!.. მოდით, გაიურებო, ამკაფეთ, რაღას უყურებთ?!

შაზახები ყოყმობდენ, რადგანაც ბნელაში კარგად ვერ გაერჩიათ—თურა ხდებოდა იმათ თვალწინ და ელოდნენ მაშხალის ანთებას, რომელსაც ერთი ყაზახთაგანი მყარალის სპიჩით უკიდებდა.

როდესაც მაშხალა გაჩაღდა და ეს ადგილი განათა, იმათ თვალწინ წამოუდგათ მიწაზედ გამოტოლი კაცი, რომელსაც განძრევის თავი აღარა ჰქონდა; ყაზახები სიხარულით მისცივიდნენ:

— აი, შე წყეულო, «ბუსურმანო!» გაები?... შეჰკარით! — გამოსცა ერთმა ბძანება და სხვებიც მისცივიდნენ.

ჩიჩენს აჰყარეს იარაღი, შეუტრეს ხელები და ისე ძალზედ წაუჭირეს, რომ სისხლისგან ძალა დატანებული ხელის თითები დაასკდა და სისხლმა ჯერ წვეთ-წვეთად, მერე თქრიალით დენა დაუწყო.

შეკველია, რომ ჩიჩენი წარმოუთქმელს ტკივილსა ჰგრძნობდა, რადგანაც ტურებს იკენებდა, რომ სა-

კიდევ ბევრი ხალხი მიდიოდა სასაფლაოზე დიდი მწერლის საწყურისსაცემლათაო. ბერმანის მამულის გერგინები და თაიგულები დაადგეს საფლავსაო. ამ თაყვანის-მცემელთ რიცხვი მომეტებული ნაწილი მანდილონები იყვნენო.

— სიმჭრობალიდგან იწერებინ, რომ თავროზის გუბერნიის საერო კრება შუამდგომლობს მმართველობის წინაშე, რომ ხარკოვში ტენოლოგიური ინსტიტუტი მალე გაიხსნასო.

— ბაზ. «მსო» გეტყობინებს, რომ ამ ქამად სამი წარჩინებული ლიტერატორი გეყავს რუსებს ავადანო: მსტროვსკი, ბონჩაროვი და შჩედრინი (სალთიკოვი) მსტროვსკი ძაგვასიაში წავიდა მოსაჩინდალო.

— მკითხველებს ეხსომებათ, რომ სახელმწიფო ქონებათა მინისტრმა, სტატ-სეკრეტარმა მსტროვსკიმ, შეიტანა სახელმწიფო რჩევაში პროექტი ტყის გაშენების შესახებ. როგორც ეხლა ვტყობალობთ გაზეთებიდგან, ამ პროექტში მოყვანილი შემდეგი ზომები ტყის გაშენების წახალისებლად: ა) ოცის წლის განმავლობაში თავისუფალი იყვეს ყველა ხელოვნურად გაშენებული ტყე სახელმწიფო და საადგილ-მამულო გარდასახადისგან, თუ საერო კრებანი და წოდებრივი დაწესებულებანი საქიროდ დაინახვენ ამ გვარი ტყეების საერო და წოდებრივი გარდასახადისაგან განთავისუფლებას; ბ) ეძლიოს პრემია, მედლები და სხვა საპატიო საჩუქრები იმ პირთა, რომელნიც წარმატებით აკეთებენ ტყეს, აშრობენ ჭაბებს და ტყეთა ხდიან, უფთხილდებიან—ცეცხლი არ წაეკიდოს და იფარავნ სხვა-და-სხვა მანვე მწერების

მარცხენო ჩივილი არ წამოსცდენოდა.

თუმცა თოკები ძალზედ ჰქონდა მოჭერილი, მაგრამ ამ პატარა ჯარის უფროსმა უბძანა კიდევ მეტად მოეჭირათ.

— ბაუჭირეთ, გაუჭირეთ, ძალღებო! ჩემგან ვერც საჩივარს, ვერც ხვეწნას ვერ გაიგონებთ, — ამაყად წარმოსთქვა ჩიჩენმა და ლმერთის ხსენების შემდეგ ისე ტუჩს გაივლო კბილი.

მურთუხას გაუბუყვდა ხელები, ნელ-ნელა გრძნობას ჰკარგავდა სისხლი ჯერ კიდევ არ შესწყვეტოდა.

— შეგინვეწებთ-კი არა, მეტსაც გიზამთ, — დაუყვირა ყაზახმა და მთრახის ტარი კბილებში ისე წაჰქრა, რომ სისხლმა გადმოასხა.

— შეკრული კაცის ცემაც ვაქაცობა? — უთხრა მურთუხამ და დაუმატა: წადით თქვენ დედაკაცებთან დაიკვეხეთ, სახელად ვგეტ გეყოფათ.

— ბაჩუმიდი! — უბძანეს იმას. მურთუხა მოვიდოდა, რომ რა წამს ყაზახები მოვიდოდნენ, უტყველია, მოჰკლავდნენ და თუმცა ეს არა-

გაფუჭების-გან, ადგენენ სასარგებლო წესდებულებას ტყეების შესანახად და შედგენილს გეგმას (Планъ) შესარულებენ დანიშნული ვადის განმავლობაში; 2) სახაზინო ტყის-მცველთა ნება-რთვა უნდა მიეცეთ ერთსა და იმავე დროს სახელმწიფო სამსახურშიაც იყვნენ და კერძო პირების და საზოგადოებათა ტყეების მეურნეობის მოწყობა და მართვაც იკისრონ; მაგრამ სახელმწიფო ქონებათა მინისტრის დაუკითხავად და ნება-დართვის აუღებლად არ უნდა ხდებოდეს ეს, რადგანაც სახაზინო ტყეებთან ახლო მდებარე კერძო ტყეების თვალ-ყურის გდება შეიძლება ხაზინისთვის მანებელი იყვეს, პირველად იმისათვის რომ სახაზინო ტყეებს თვალ-ყურის გდება მოაკლდება და მეორედ იმისთვის, რომ შეიძლება კერძო ტყემ კონკურენცია გაუწიოს სახაზინო ტყეს, თუ ერთსა და იმავე ადგილას მოხდება მათი გაყიდვა.

უცხოეთი

ბერლინელი კორესპონდენტი მენის გაზეთის «ტაგელატი» გეტყობინებს შემდეგს ამბავს: მე შემოდინიან გაუწყობთ თქვენ საინტერესო ცნობები იმპერატორების ნახვის თაობაზე. ითუმცა სულ წინააღმდეგე ხმები ისმოდა, მაგრამ ამ ნახვაზე გულმოდგენით ბაზაობდნენ. ღაჯერებით შეიძლება ითქვას, რომ ეს ნახვა აღარ მოხდება. მაშინაც არის ამ ნახვისათვის და არ შეიძლება, რომ ბერმანის პოლიტიკამ იხელმძღვანელოს მეგობრობით და ნათესაობით. შემდეგ ავსტრიის იმპერატორის შრატ-იოსების ნახვისა, იმპერატორმა მილ-

ხელმმა მოიწადინა პირად მოელოპრაქნა რუსეთის იმპერატორთან. საზოგადოდ შენიშნულია, რომ იმპერატორს მილხელმს ძალიან სწავლია რუსეთის ხელმწიფეს თავისი მეგობრული გრძობები განუცხადოს. მაგრამ წინააღმდეგ ბისმარკი თურმე ამ წადილის წინააღმდეგე ყოფილა და პირდაპირ უთქვამს, რომ ნახვა არ შეიძლება. თუ ყურადღებას მივაქცევთ მეროპის აწინდელს მდგომარეობას, მაშინ ადვილად დავინახავთ—რა შედეგი და პოლიტიკური მნიშვნელობა ექნება ბერმანის და რუსეთის იმპერატორების უნახობას.

პარიჟიდან იწერებიან, რომ ტყუილია, ეთომ ინგლისის სამინისტროს სწადდეს ჭრანტუზების და ჩინელების საქმე ცალკე კონგრესმა განიხილოს. საფრანგეთის მთავრობამ ეხლა საკმაოდ იცის პეკინის კაბანეტის გარემოება. ჩინეთს არ უნდა, საქმე ომიანობაზე მივარდეს და არც ემზადება ამ ომიანობისათვის, რადგანაც კარგად ესმის თავისი ძალღონე და ჭრანტუზების ჭლოტის მდგომარეობა. მაგრამ ესეც კია, რომ ჩინეთს სურს აწინდელი statu quo-მ დიდ-ხანს გასტანოს, რადგანაც შეიძლება საფრანგეთში ახალი კაბინეტი დაარსდეს, რომელთანაც უფრო ადვილი იქნება მოლაპარაკება და გარდა ამისა, ჩინეთის მთავრობის აზრით, რაც დიდ-ხანს გასტანს ჭრანტუზების ომიანობის საქმე, უფრო სასარგებლო იქნება. მხოლოდ მოხვედრი გვიჩვენებს, სცდება თუ არა ჩინეთის მთავრობა და ნამდვილად შეუგნია მას თავისი ინტერესები, თუ ვერა.

ბუქარესტის კოფიციალური გაზეთი ლაპარაკობს მეროპის აწინდელს მდგომარეობაზე და გამოჰყავს

ფერი საუფრო იყო, მაგრამ გათავლებოდა მინც?.. მხლა იმან დაინახა, რომ მოსტყუდა, რადგანაც ის შეკრეს და თოკის წვერი ერთს ცხენს გამოაბეს კულზედ. ამკარა იყო, რომ ის ცოცხალი მიჰყვანდათ, ასე სამარცხენოდ ჩატარებდნენ ძაულის ბაზარში, მერე ეყოლებოდათ ვინ იცის რამოდენი ხანი პერობილად და იმ ხალხში პერობილობას-კი ათ ხელად სიკვდილს ირჩედა კაცი: ყოველ დღე-დამცირება, ყოველ დღე ლანძღვა-გინება, ყველასაგან ბატონობა მეტად ძნელი ასატანი იყო. ჩინემა იფიქრა, რომ ურჩობით და პასუსობით იქამდის მიიყვანდა ყაზახებს, რომ მოჰკლავდნენ.

არ გაეჩუმდები, — უპასუხა იმან. — აი, თუ არ გაჩუმდები! — დაუყოჩაყა ყაზახმა და დაუშინა მათრახები. ყაზახები ამხედრდნენ, მაგრამ რა წამს ცხენები დაიძრნენ, მურთუზა დაწვა და გავლას არ აპირებდა. მაიწია ცხენმა, ჩინენი ათრია და ეს თუმცა წარმოუთქმელს ტყვილსა ჰვრძობდა, მინც ფეხზედ არ ადგა. მერც ცემამ, ვერც რჩევამ ჩინენ-

ზედ ვერ იმოქმედეს და ფეხი ვერ გაადგმევინეს, ყაზახებს-კი უნდოდათ მურთუზა ცოცხალი ჩაეყვანათ, რადგანაც იმისთანა კაცის ცოცხლივ დაჭრა არა მცირედი სასახელო და თავ-მოსაწონად საკვებური იყო. ბოლოს რომ ველარა გააწყესრა, დაოსებული ჩინენი ერთს ყაზახს ცხენს უკან შემოუსუეს და ამ გვარად გასწიეს ძაუვისკენ.

XVI

მხლა შეგვიძლიან ცოტა ხანს ჩინებს და სიცინას თავი დაფანებოთ და მიემართოთ ბეჭიას, რომელთანაც მორლუყო შინიღვან წავიდა, რომ საერთო უბედურება შეეტყობინებინა. შმაწვილმა მწყემსმა ცხერის პატრონს შორიღვანვე თვალის შეჭკრა და გაკვირვებით დაუწყო ყურება, რადგანაც ჩქარს სიარულზედ მოხუცს რალაცა მღელვარება შეამჩნია. მორლუყოს ქუდი მოეხადა, თავი წინისკენ წავლა და იმ ნაბიჯით მიბიჯებდა, რომლითაც მღევერში მიდიან და მთაში «მგლის ძუნძულს» ეძახიან. ბეჭიას თითქოს გულმა რალაცა

დასკენა, რომ შქობის მწკობობა-ნობა დაირღვეო. ამის საბუთად ის მოჰყავს ვახეთს, რომ შუაფულს მეროპაში სახელმწიფოების კავშირი დაწესდა და ამ კავშირის წინააღმდეგე სხვა სახელმწიფოების კავშირი შედგა. მაზეთი ურჩევის რუმინიას, რომ იმანაც თავის ინტერესებზე იზრუნოს. ამისათვის საჭიროა რუმინია მიემხროს ან იმ სახელმწიფოებს, რომელნიც მეროპაში ომიანობის წინააღმდეგნი არიან და მშვიდობიანობა სურთ, ან არა და—იმათ, რომელთაც უფრო ძლიერი საფუძველი აქვსთ მომავლო ომიანობაში გამარჯვებას მოელოდნენ.

პარიჟში შეკრებილა მუშების კონგრესი და ოთხი სხდომა კიდევ ჰქონიათ. ბეერს ორატორებს უთქვამთ მშენიერი სიტყვები და ამითი დაუმტკიცებიათ—თუ რა კარგად ესმის საფრანგეთის მუშას თავისი საქმე, მდგომარეობა. შქანასკნელ სხდომაზე ბაასი ყოფილა—რანაირად უნდა განწესდეს და განიწყოს საზოგადოების მომავალი ცხოვრება და რა მდგომარეობაშია აწინდელს დროს საზოგადოებრივი შრომა, სამსახური. საჭიროა, რომ მუშა ხალხსაც ადგილი ექიროს საზოგადო საქმეების გამგეობაში, მეტადრე სამოქალაქო თვით-მმართველობის ასპარეზზე. მომავალში კაპიტალისტური მრეწველობა უნდა შეიცვალოს და დიდი თანხის პატრონების ადგილი უნდა დაიჭიროს ისეთმა წეს-წყობილებამ, რომელსაც მიზნად აქვს შერბობა და შეკავშირება ყველა მწარმოებელისა.

მოსური ანბანი.

მე-X საუკუნემდინ ოსებს, გაგასიაში დამყარებულეს, არა ჰქონდათ ახნა-

უბედურება უგრძნო და ძალზედ ძვერა დაუწყო. სუნთქვამ მოუმატა და რა ადგილზედაც იდგა, იმავე ადგილს გაშეშდა.

მორლუყო მიუხანლოვდა და ჩეფულებრივი სალამი არ მისცა. მს კუდი ნიშანი იყო და ბეჭიაც გაჩუმებული მოელოდა მოხუცის სიტყვას. — ბეჭიათ, დავიღუბეთ! — რაი მოხდა, ჩქარა, ღთის მადლსა, — მიამურა მოხვევამ. — სალექსედ გამიხდა საქმე! — აუ! — მითხარ, რაი ამბავია, რალასა მღევი? — ძალია გაიტაცეს! — ბაიტაცეს? — წამოიძახა ბეჭიამ და დაბარბაცდა. ის ამბავი ისე შეუძლებელი, იე მოულოდნელი იყო მწყემსისთვის, რომ თავ-ზარ-დაცემულს თვალთ დაუბნელდა, თავს-ბრუ დაესხა და წაქცევას ლამობდა. რაოდენსამე ხანს ასე გაშტერებული იდგა, თითქოს გონების მოკრეფა უნდოდა, მერე ანგარიშ-მიუტყმლად მისწვდა თავის ყელს, თითქოს იქ რალაცა უშლიდა, მოიხადა ქუდი და შუბლზედ რამდენჯერმე გადისეა ხე-

ნი. მე-X საუკუნეში, რადგანაც საქართველოსთან დამოკიდებულებაში შემოიღეს ქართულ-სახაზინო ტყეებზე მრავალი წარწყმანი ქართულად, ოსების ეკლესიების ხანგრძობა მოპოვებულნი. მე-XVIII საუკუნემდე ოსების მწკლობა უგველოდ იკარგება; ჩვენ არ ვიცით, დაიწერა რამ ამ ხნის განმავლობაში ოსურს ენაზედ თუ არა.

ამ უგანსკნელ საუკუნეში, როდესაც მოინდომეს ოსებში ქრისტიანობის გავრცელება, საჭირო იყო, ოსურ ენაზედ გადაეთარგმნათ საღმრთო წიგნები; მხოლოდ უნდა გარდაწვევტილყო, რომელი ახნანი მიეღოთ მაგალითად. 1798 წ. ახნისანდრიტმა გაიფხმა მოსკოვში გამოსცა სლავანურ ენაზე: «დასაწვისი სწავლა საქრისტიანო საარწმუნობაზე» ოსური თარგმანით. ასოები ოსურ თარგმანებშიც თურმე სლავანური ყოფილიყო და იმ ენას, რასაკვირველია, ვერც ოსი გაიგებდა და ვერც სხვა ვინმე.

1820 წ. ოსმა იალღუხიძემ, რომელმაც თბილისის სასულიერო სემინარიაში მიიღო განათლება, გამოსცა ოსური ახნანი და გადათარგმნა ლოცვები, გატეხისძო და სხვა საღმრთო წიგნები. ეს წიგნები ქართულ (ხუცურ) ასოების შემწყობით იყვნენ გამოცემულნი. ქართული ასოები ასრულებენ უგველ მოთხრობილებს ოსური ენისას; ამიტომ იალღუხიძემ ისმარა გადათარგმნის დრას მთლად ქართული ახნანი და მოიგონათათან მარტო სამი სხვა ასო.

1835 წ. მოსკოვის იმპერატ. მეცნიერების აკადემიის წევრმა ანდრია შეკრენმა განიზრახა მოგზაურობა ოსეთში, რომ იქვე შეესწავლა ოსური ენა და შეეღებოთ ღრამატეკა. ამაში თვით შემთხვევამც უშეკლა შეკრენს; რადგანაც მს სტიკოდან თველები, ექიმებმა ურჩიეს შიკტიგარსკვის წყლებზე წასულიყო. 1835 წლის გასულს ანდ. შეკრენი მოვიდა გაგავში, სადაც გაიწინა ერთი ადგი-

ლი. ბოლოს დაბნეით, რადგანაც ჯერ კიდევ ვერ გამოარკვეულიყო წარმოსტევა:

— რაი სთქვი?.. ინუმრე განა?.. ბეჩა, რაია მაგისთანა ხუმრობა? — საყვედურით გაათავა. — ბონს ბოდი, ბალლაუ!.. რაი ხუმრობისაა, ღთის მადლსა?.. ბანა ვინც ხუმრობს, ესეთი სახე აქვს, აბა შემომხედე! — ნალელიანად უთხრა მოხუცმა. — მამ არ ხუმრობ? — შეხედა ბეჭიამ და დარწმუნდა, რომ მოხუცი მართლა არ ხუმრობდა, რადგანაც ფერი ზაფრანად გადაჰქცეოდა. — შინ გაიტაცა, სადა, როდის? — შუხელის, მე რომ აქ ვიყავ. — მითხარი, ჩქარა, მითხარ, ვინ გაიტაცა მეტი? — თოფის ხელის გავლებით აჩქარებდა მწყემსი, რომელიც იმავე წამს გასაქცევად მოემზადა. — მითხარი-ლა და ჩემთან შეყრის შემდეგ, ნახავს მზე კიდევ ამოულა! — იყუჩე, ბალლაუ!.. შორს გაიტაცეს, აგრე მალე ვერ მისწვდები.

ქართული
ბიბლიოთეკა

დობრივი რისი მდგომარეობა, გარდაკვირდას
 რსეთში და რამდენიმე წლის შემდეგ
 შეიწყალა რსეთი ენა. შემდეგ შეკრები
 მოვიდა ქ. თბილისში, სადაც გაიხსნა
 ზემოხსენებული იალღუზი და საქართველოს
 ექსპრესის ფორმირება, რომელიც მაშინ
 ადგენდა რსეთ დრამატიკას (იალღუზის
 შემადგენელი). ანდრ. შეკრების თბილისში
 ყოფნის დროს გარდაიკვირდა უკუღმართ-
 უკუღმართად-უკუღმართად რსეთი
 ფორმირება. შეკრებმა გაიტაცა მის-
 გან ასევე შედგენილი რსეთი დრამატიკა
 (რომელიც წინამდის იყო მიუკერძო-
 ნილი), იალღუზისაგან ნათარქში წიგ-
 ნები და გასწავლა მოსკოვისკენ. აქ შეუდ-
 გა რსეთ დრამატიკის შედგენას და,
 ჩვენდა სიმწუხარად, ამოიჩინა და მია-
 ღო სამკვლავით რსეთი ანბანი. ბ.
 ჯ. ზაგურსკი თავის სტატიაში «Кав-
 казско-горскія письма» *) ამბობს
 შემდეგ: «შეკრებას ქვეყნის სახელი
 «რსეთის მომავალი ბუდა», რომლისათ-
 ვისაც იმან ამოიჩინა რსეთი ანბანი».
 ჩვენ სრულყოფილი არ გვესმის—რომელ ბუ-
 ზე ამბობს ბ. ჯ.—მაგრამ, როგორც
 უნდა იყოს, ჩვენ უნდა გამოვსტუდოთ
 და ვსთქვათ, რომ ამით შეკრებმა დიდი
 ზარალი მოუტანა რსეთს. მერწმუნეთ,
 რომ მთელ სამხრეთ რსეთში ვერ მო-
 ვიკვება ერთი კაცი (თუმცა არც ჩრდი-
 ლეთის რსეთში ამ საქმეში დაწინაუ-
 რებულად), რომელსაც შეეძლოს ამ შე-
 კრებისგან შემდგომად ანბანზე ვითხო-
 ვა. მაგრამ საღვთის უმეტესმა ნაწილმა ირის
 ქართული ლაშარაკი და წერა-კითხვა;
 ამიტომ, ჩვენის აზრით, იალღუზის
 «თორავა» სჯობდა, და გარდა იქმე-
 ბოდა, არ შეეცალა შეკრების თორავა.
 მართლაც და რსეთი ანბანზე რსეთად
 დაწერილ წიგნებს არავითარი მნიშვნე-
 ლობა არ აქვთ. რომ ვსთქვათ, მდგომარე-
 ბისთვის არის ეს წიგნები დაწერილი,
 არც მდგომარეობა ხმარობენ, რადგან
 მთელი სამხრეთის რსეთის მდგომარეობა
 ქართულად სწორად, საღვთისათვის რომ
 ამ წიგნებს არავითარი მნიშვნელობა არ
 აქვთ, თუმცა მდინარე კარგი იქმნებოდა,
 წაუკითხა რსეთი სამხრეთის რსეთის, სა-
 ხარება და სხვ. თავის დედა-ენაზე. შე-
 კრების შემდეგ თავის დრამატიკისთვის
 ქართული ანბანი ეხმარა, რომელიც ვე-
 ლა ენებზე უფრო აკმაყოფილებს უკუღმართ-
 გვარ რსეთ გამომქმნას; მაგრამ მან მია-
 ღო რსეთი ანბანი, რომელიც ასობს
 უმატებს სხვა ენებიდან: ბერძნულიდან,
 ლათინურიდან, გოტურიდან, და ზოგ
 ასობს თითონ იკონებს, მაგ. ძ, წ,
 ჭ, ჯ, და სხვ. შეკრების დრამატიკა გა-
 მოვიდა 1844 წელს რსეთი და ნემე-
 ტურ ენებზე და თუმცა ვეღამ, ვინც
 კი ამ წიგნის განხილვას შეუდგენ, მია-
 ღეს სრულიად შეუდგომად და საკმაო-
 ფილოდ რსეთი ენის შესწავლისათვის*),

მაგრამ ამ აზრს ჩვენ სრულიად არ ვე-
 თანხმებით, რადგანაც შეკრების დრამა-
 ტიკის შემადგენელი რსეთ ენის გარდა
 შეიწყალა. ადგილი გასაკვირად მოიხ-
 ველთათვის, თუ რა ენება მოკვირება
 ამით ჩვენ, რსეთს, ანდრია შეკრენ-
 მა!...

გ. ჩოჩიშვილი.

განხილვანი

ნერსესიანის სომხური სასულიერო
 სემინარიის მზრუნველთა რჩე-
 ვაში ოქტომბრის 12-ს, სადამოს
 7-ს საათზედ, იქნება ვაჭრობა
 (ტორგი) ვაჭრობის განუმეორებ-
 ლად (უპერეტორკოდ) იჯარით
 ვაჭრობის ძველი სემინარიის ქვედა
 სართულისა, რომელიცა გაბარ-
 თულია 32 მაღაზია. პირობათა
 გასინჯვა შეიძლება მზრუნველო-
 ბის განცხადებით უკველ დღე,
 გარდა კვირისა და უქმე დღეებისა,
 10 საათიდან, ვიდრე 12 საათამ-
 დე. (3-3)

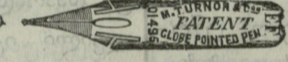
**თბილისის ჯარების ტანთ-
 სახელის საგარეო, რეალის ნათლული იმ-
 უოვა, იოვანს საგ-
 უოდ გარეო კასპის
 და ქალაქს, რომელთაც კი
 უაუპლიანთ გუნდირების
 და უინღების ხალით კარ-
 ვა და აგრეთვე იმ გარე-
 ვალ კასპის და ქალაქს,
 რომელთაც უანის საგარე-
 რავ გაუინაჯა გუაოვა
 იხიან.** (10-1)

**სასტუმრო (გოსტინიცა)
 „იხალია“**
 ნიკოლაევის ქუჩაზე, მორონცოვის
 ძეგლის (პამიატნიკის) მახლობლად
 ჩემს საკუთარს სახლში.
 ნომრები მშვენიერად მორთულია
 ელექტრიკის დასარკის ზარით და
 მარტი მოსამსახურებით. სასტუმროსა
 აქვს ბუფეტი. შანი ნომრებისა, საქ-
 მელებისა კარტით და სასმელებისა
 ნაკლებია.
 სასტუმროს ჰატრონი ბ. სარქისოვი.
 (30-13)

გერძო საქმეების ვეკილი ვ. მ.
 ალბედინსკი
 გადავიდა სოლოლოვის ქუჩაზედ,
 სანდარიანცის სახლში, № 42, სა-
 აღილო-მამულო ბ. ნკის პირ-და-პირ.
 (10-7)

*) Сборн. Свѣд. о Кавказ. горц. вып. V стр. 22.
 *) მაგ. არს. იოსები თავის «რსეთის ან-
 ბანის წინასიტყვაობაში ამბობს, რომ შე-
 კრებმა შეარჩულა თვისი შრომა ღვათიანათა,
 და მასში თითქმის შეცდომა არაფერი იპოვე-
 ბა(21).

ქართული პაპალი და ელიქსირი
 აბილის-ბიძილის წაპალი
ინოვაციური მედიცინა
 ვარშავაში
 (ვარშავის ქიმიური ლაბორატორია)
 ამ კანლებისათვის ბევრი მედიცინა
 და ქება მიღებული გამოჩენილ პირთა
 და ავტორიტეტებისაგან.
 შანი: თითო ყუთი 1 მან.; 1 მ. 25 კ.
 და 2 მ. 50 კ. (3-2)

საგლობუსო კალმები
 რომლებიც შეიძლება წერა სულ მსხვილ, უსუფთაო ქაღალდი. ერთადერთი
 საგლობუსო—ინგლისის მაღაზია. იქვე აგრეთვე სხვა-და-სხვა გვარის კალმები,
 უკუღმართის, ხელისათვის—25% აფად, ვინც სხვაგან. იქვე: მეღანი, ქაღალდი,
 განმეორება, რეკლამები, ღაჭი, გაბანდაში, შენალი, კალმები, ბუქსირები, შარტ-
 სივარები, ლობები, რამები, მაგარტები, სამართლებები, სხთეობი, საღვთის,
 რანსები ჭურჭლების საწმეად (ბორაგნი), თეთრულისათვის, პატარა საღვთის
 იატაკისათვის კლიონები, ტასები, საგარტები, საგარტები, სავარტები, ბუნე-
 ნნი, ზარები, ბინოკლები რეკლამები, ვატრასები, მის-სათები, კომპასები,
 ტრამპეტები, მუკები, ნემსები, მაგარტები, სვისტოვი, შომანი, ქამები,
 სარტები, საყუდური, შრობები, საშრობები, კანსები, ჭილტები, შოტკა,
 თავის. ტანისამოსის, ცხენის და ვატრასების მაგარტები, კანსები, საჭიმო
 ქაღალდი კატერ-გლანსისათვის და სხვ. და სხვ.
 პატარა—20 კ. (100-94)

ინგლისის მაღაზია
 Maison de confiance
 შედარეთ ჩენი ჩაი მსკოვის ჩაის
 1 მ. 10 კ. 1 მ. 40 კ.
 — — 1-20 — — 1-60
 — — 1-40 — — 1-80
 — — 1-60 — — 2-
 — — 1-80 — — 2-50
 საუკეთესო 2- — — 3-
 იქვე ისევე სხვა საქონელიც: თო-
 ფები, რეკლამები, კარტები, ჭურ-
 ჭები, ჩანები, გასაღები, ღაჭი,
 კოჭები, ტასები, კალმები, ქაღალდი,
 შოკოლადი, კაგო, განმეორება, მურაბე-
 ბი, მაგარტები, უნაგირები, გლეხვა,
 წინები—განის და ქალის, სელ-სან-
 ტები, მაგარტები კალმები—სულ
 ვეღამე 25-დან 50 შრობებით უფ-
 რთ იაფად, ვიდრე სხვა რომელსაც მ-
 ღანიაში.
 ვინც ქაღალს გარდა 25 მანეთიდან
 1,000 მანეთიდან საქონელს გამო-
 წერს, გასაკვირად არაფერს არ ის-
 ღის. (100-46)

ჩენის გზა
 თბილისიდან ქუთაისისკენ მიდის
 8 საათზედ და 31 წამ. დილით.
 თბილისიდან საშურამდინ
 3 საათ. და 11 წამ. შუადღის უკან.
 თბილისიდან ბაქოსკენ
 11 საათზედ და 11 წამ. ღამისა.
 ბაქოდან თბილისისკენ
 10 საათზედ და 23 წამ. დილისა.
 ქუთაისიდან თბილისისკენ
 12 საათ. და 25 წამ. შუადღ. უკან.
 ქუთაისიდან ბათუმისა და
 ფოთისკენ
 5 საათზედ და 20 წამ. შუადღის უკან.
 ბათუმიდან თბილისისკენ
 8 საათ. დილისა.
 ფოთიდან თბილისისკენ
 8 საათ. და 45 წამ. დილისა.
 ფოთიდან ბათუმიდან მომავალი
 თბილისში შემოდის
 10 საათზედ და 25 წამ. ღამისა.
 ბაქოდან მომავალი შემოდის
 თბილისში
 7 საათ. და 49 წამ. დილისა.